

OSLO TINGRETT

DOM

Avsaagt: 20.11.2024

Saksnr: 24-105556MED-TOSL/05

Rettsens leder: Tingrettsdommer Ingeborg Olebakken

Meddommere:

Fred Reidar Holmtvet
Monica Austad

Påtalemyndigheten

Politiadvokat Ellen Karine Aas Lund

mot

tiltalte A

tiltalte B

Advokat Bjørn Philipson
Advokat Tom Barth-Hofstad

DOM

A er født 1999 og bor i . B er født 1993 og bor i Oslo. De er brødre.

Ved tiltalebeslutning utferdiget av statsadvokatene i Oslo er begge satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av

Straffeloven § 274 første ledd, jf. § 273, jf. straffeloven § 15

for å ha skadet en annens kropp eller helse og gjort en annen fysisk maktesløs eller fremkalt bevisstløshet eller liknende tilstand hos en annen. Kroppsskaden er grov fordi det særlig legges vekt på at den har hatt til følge arbeidsudyktighet av noen varighet eller sterk smerte, og for øvrig om den har karakter av mishandling, er begått av flere i fellesskap og er forøvd ved bruk av annet særlig farlig redskap.

Grunnlag:

Onsdag 4. januar 2023 ca. kl. 19.00 ved Oppsal stasjon slo og sparket de fornærmede med en spade, isskrape eller lignende gjentatte ganger mot hodet og kroppen mens han lå på bakken slik at han ble bevisstløs og ble påført bruddskader i ansiktet, eller medvirket til dette. forn. ble som følge av dette sykmeldt fra 4. januar til 5. februar 2023.

Hovedforhandling ble holdt den 14. og 15. november 2024. Begge de tiltalte møtte og erkjente seg ikke skyldig etter tiltalebeslutningen.

Retten mottok forklaring fra seks vitner, og det ble foretatt slik dokumentasjon som framgår av rettsboken.

Aktor la ned påstand om at tiltalte A dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i 9 – ni – måneder med fradrag av 3 – tre – dager for utholdt varetekt.

Aktor la ned påstand om at tiltalte B dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til fengsel i 10 – ti – måneder med fradrag av 3 – tre – dager for utholdt varetekt.

For begge tiltalte la aktor ned påstand om at de skulle idømmes solidarisk ansvar for erstatning med 6 717 – sekstusen syvhundreogsyttent – kroner til fornærmede . Aktor la også ned påstand om solidarisk ansvar for oppreisning med 80 000 – åttitusen – kroner til fornærmede .

Aktor la til sist ned påstand om at de tiltalte idømmes sakskostnader etter rettens skjønn.

Forsvarerne la ned påstand om at de tiltalte frifinnes, subsidiært anses på mildeste måte.

Rettenns vurdering

1. Skyldspørsmålet

I 19-tiden onsdag 4. januar 2023 stanset A varebilen skrått over gaten for Coop Prix på Oppsal. Han og broren B var på vei hjem fra et håndverkeroppdrag i Drammen. På den tiden bodde de sammen på Oppsal. Mens B gikk inn i butikken for å kjøpe snus, ble A sittende igjen i varebilen og vente til broren kom ut igjen. Bilen stod halvveis på fortauet.

Omtrent samtidig var fornærmede på vei til jobb som vokter for Securitas. Den dagen hadde det snødd kraftig og han reagerte på at bilen A satt i, hindret fremkommeligheten for myke trafikanter. Han tok derfor kontakt med A ved å banke på bilvinduet og signalisere at han måtte flytte bilen. A gikk da ut av bilen og slo forn. hardt i ansiktet med knyttet neve. forn. tok opp telefonen for å ringe politiet, og samtidig børste snø av bilens registreringsnummer bak for å få tatt et bilde.

Nå kom B tilbake fra butikken. Han hindret forn. i å ta bildet ved å dra ham bort. forn. falt og ble liggende på ryggen. Brødrene fortsatte å slå mot hodet og overkroppen. B hentet også et aluminiumsskaff fra lasterommet i bilen og slo med det. Så satte brødrene seg i bilen og kjørte fra stedet. A satte av broren ved bopel og kjørte videre til Maxbo på Alnabu for å kjøpe byggematerialer til neste dag.

Da brødrene satte seg inn i bilen, ringte B politiet og varslet om hendelsen. Brødrene vendte etter hvert tilbake til åstedet. Der forklarte de seg for politiet som også sikret spor.

Retten legger til grunn som hevet over rimelig tvil at de tiltalte med vilje har påført forn. en grov kroppsskade, eller medvirket til det.

Ved denne vurderingen har retten tatt utgangspunkt i fornærmedes forklaring som støttes av fremlagte bilder som viser hans omfattende skader. Skadene ble beskrevet slik i legeuttalelse 16. mars 2023:

Ved undersøkelse i akuttmottaket fant man en bløtdelshevelse i venstre side tinning/kinnbensregion samt noe blod i venstre nesegang. Han anga smerter ved undersøkelse av brystveggen på venstre side og ømhet i nakken. Videre utredning med computertomografi (CT) avdekket brudd i venstre kinnben og brudd i nesebenet som ble behandlet uten spesifikke tiltak.

Han ble utskrevet 8. januar uten avtale om kontroll her med sykmelding til og med 15. januar.

Sykemeldingen ble senere forlenget til 5. februar 2023. Nærmere analyse av CT-bilder av **forn.** ansikt viser fem brudd i venstre kinnbein. **forn.** forklarte også situasjonen slik for politivitet **C** som fulgte ham i ambulansen. **C** mente han ikke kunne stå på beina på det tidspunktet. Politivitet **D** som var i første politipatrulje på stedet, opplevde at **forn.** skalv veldig, reagerte lite på smerte, fokuserte ikke blikket og kunne ikke gå. Han var veldig redd og oppskaket.

Også vitnene **E** og **F** så at brødrene slo løs på **forn.** med nevene og med en metallstang. Etter deres oppfatning var begge de tiltalte like delaktige.

F trodde først **B** hadde slått med skaftet på et feiebrett. Men styrken i slagene tilsa at metallstangen var mer solid siden den ikke ble bøyd. Verken **E** eller **F** så noen form for vold fra **forn.** Slik de oppfattet situasjonen, var det bare de tiltalte som var aggressive, ikke fornærmede.

E fortalte hvordan hun satt med **forn.** hode i fanget mens de ventet på ambulansen. Han var tidvis bevisstløs og hadde blod i hele ansiktet. Han hadde sagt til henne at han bare hadde sagt til **A** at han ikke kunne stå parkert på fortauet og det var sånn det hadde startet.

Det er ikke bevismessig dekning for å si hvem av de tiltalte som tilførte **forn.** hvilke slag. Det er heller ikke nødvendig idet medvirkning er like straffbart, jf. straffeloven § 15. Selv om **A** startet med å slå **forn.** hardt i ansiktet, kom **B** til rett etter og begynte å slå ham han også. En av dem bidro til at volden eskalerte ved å hente en metallstang i bilen og bruke denne i tillegg til slag med hendene. Det er ikke holdepunkter for at en av de tiltalte på noe tidspunkt viste tegn til å ta avstand fra den andres handlinger, for eksempel ved å forlate stedet, eller forsøke å stanse voldsutøvelsen. Medvirkningen har således vært både fysisk og psykisk.

Retten mener handlingen skal anses som grov kroppsskade. Harde knyttneveslag mot hodet med kraniebrudd flere steder som resultat, er kroppsskade, jf. straffeloven § 273 og HR-2022-1180. Han lå på sykehuset i 4 dager, men var sykemeldt i én måned.

Når retten mener kroppsskaden er grov, jf. straffeloven § 274, skyldes det at den er utøvd av flere i fellesskap, det er brukt et særlig farlig redskap, er umotivert og bærer preg av mishandling. De tiltalte var to mot én, og selv da **forn.** lå på bakken, fortsatte de tiltalte å slå. **forn.** og **E** anslo at det varte i flere minutter.

De tiltalte slo også med et redskap i form av en metallstang, antakelig forlengerskaftet til en bredsparkel som ble funnet bak i brødrenes varebil. Stangen var ca. 1 meter lang og veide 750 gram, jf. fremlagt dokumentasjon fra forsvarer. Selv om den er nokså lett, viste likevel bruken ved harde slag at den var sterk. Den ble også brukt på en farlig måte ved at de slo med

hard kraft mot [forn.] hode og overkropp. Det er bruken som er avgjørende for om dette alternativet for grov kroppsskade kommer til anvendelse, jf. straffeloven § 274 første ledd bokstav f.

De tiltalte har slått hardt og målrettet mot [forn.] hode og overkropp, jf. egen forklaring som støttes av vitneforklaringer fra E og F. De måtte da forstå at han kunne få alvorlige hodeskader som kraniebrudd og lengre sykemeldingsperiode, jf. dokumentbevis i saken.. Derfor har de minst handlet med sannsynlighetsforsett, jf. straffeloven § 22 første ledd bokstav b.

De tiltalte har en annen forklaring på hva som skjedde. Etter deres syn ble de utsatt for et ulovlig angrep fra [forn.]. Han var veldig aggressiv og slo hardt i bilen. [forn.] slo angivelig A i ansiktet, og da måtte A forsvare seg ved å slå ham én gang i ansiktet med knyttet neve. B hadde inntrykk av at [forn.] var veldig hissig. Derfor var han ekstra opptatt av å beskytte broren. De måtte forsvare seg og gikk ikke lenger enn det som var nødvendig, jf. straffeloven § 18 første ledd. Handlingen er derfor etter deres syn lovlig,

Retten mener det er hevet over rimelig tvil at de tiltalte ikke var i en nødvergesituasjon, jf. straffeloven § 18 første ledd. Brødrenes nokså samordnede forklaring om at [forn.] angrep A først, og at B så forsøkte å roe ned situasjonen, før også han ble angrepet av [forn.], støttes ikke av andre bevis i saken. Det er heller ingen opplysninger om at de forsøkte å flykte fra stedet. Vitnet G s forklaring om at [forn.] kranglet med ektefellen, har ikke betydning for denne saken. A s bilde av noe rødhet rundt øyet legger heller ikke retten særlig vekt på. Det kunne like gjerne skyldes en annen hendelse den dagen. Politivitnet H var i første patrulje på stedet og kunne ikke huske at B hadde sagt noe om at broren var skadd. A s forklaring om at [forn.] skal ha slått ham først, fremstår etter dette som oppkonstruert. Den tvilen om hendelsesforløpet i LA-2000-957 og LB-106184 som innebar at tiltalte i begge saker ble frifunnet for overskridelse av nødverge, er dermed ikke relevant for denne saken.

Vitnene E og F forklarer seg noe ulikt. Likevel er deres forklaring sammenfallende på helt sentrale punkt, nemlig at [forn.] ikke var aggressiv og at de tiltalte slo hardt mange ganger. Visser mente det var lett å skille ut fornærmede siden han hadde på seg vekteruniform. E skilte også mellom dem på grunn av klærne. Hun la merke til at de tiltalte hadde arbeidsklær. Det stemmer med bilder tatt i arresten der de har på seg bukser med malingsflekker.

Etter rettens syn var angrepet på [forn.] umotivet og uprovosert. Uansett om brødrenes forklaring om at de ble irritert fordi han tok kontakt og ba dem flytte bilen, legges til grunn, var handlingen fullstendig uproporsjonal, jf. motsetningsvis HR-2022-1180 avsnitt 16.

A og B skal dømmes for én grov kroppsskade eller medvirkning til det.

2. Straffutmåling

Det skal utmåles straff for to tiltalte for medvirkning til grov kroppsskade. Ved utmåling av straff skal det legges vekt på handlingens alvor og tiltaltes skyld. For B skal straffen skjerpes som følge av at han tidligere er domfelt for handlinger av samme art, jf. straffeloven § 79 første ledd bokstav b.

Overtredelse av straffeloven § 274 kan straffes med fengsel inntil 10 år. I HR-2002-1598 ble riktig straff for noe grovere vold med slag, spark og bruk av en spiss stein, og etterfølgende «langvarige smerter i nakke og bryst, og problemer med synet og hukommelsen», satt til ett år og seks måneder, jf. avsnitt 21. For et noe mindre alvorlig forhold der det bare var én tiltalt, ble straffen satt til 10 måneder, jf. LB-2018-94622. Lagmannsretten gav imidlertid uttrykk for at det muligens var noe lavt:

Lagmannsretten er på bakgrunn av foreliggende rettspraksis i tvil om straffen burde ligge noe høyere enn fengsel i 10 måneder som fastsatt av tingretten. Påtalemyndighetene har imidlertid ikke tatt forbehold om strengere straff i tilknytning til ankebehandlingen, og det er lagt ned påstand om samme straff som i tingrettens dom. Etter dette fastsettes straffen til fengsel i 10 måneder som påstått av aktor.

Forholdene i LB-2018-4645 er også sammenlignbare, men der ble ikke fornærmede påført kraniebrudd eller ble etterlatt ute i snøen i hjelpeløs tilstand. Retten mener etter dette at forholdene i saken her ligner mest på forholdene i LA-2017-198671 der «[f]ornærmede ble påført et brudd i øyehulen, et brudd i kinnbenet og et kortvarig bevissthetstap». Straffen ble satt til fengsel i ett år og én måned.

Etter rettens vurdering er de tiltalte like delaktige i grov kroppsskade mot forn. De har enten skadet ham ved slag, eller medvirket til den andres slag. Ingen av dem har på noe tidspunkt trukket seg tilbake, holdt den andre tilbake eller forsøkt å hjelpe forn. Tvert imot kjørte de fra stedet da de var ferdige med voldsutøvelsen. forn. ble etterlatt forslått, blodig og delvis bevisstløs i snøen, jf. vitneforklaringen fra E som tok vare på ham til ambulansen kom.

For B er det straffskjerpende at han er dømt for vold tidligere, jf. straffeloven § 77 bokstav k.

For begge de tiltalte trekker det i formildende retning at saken har blitt noe gammel uten at det skyldtes forhold de kan holdes ansvarlig for, jf. straffeloven § 78 bokstav e. Aktor opplyste at den hadde hatt en liggetid på 10 måneder. Det trekker i formildende retning, jf. Det skal da gjøres et merkbart fradrag i totalstraffen, jf. HR-2016-225 avsnitt 43. I denne saken mener retten fradraget kan settes til 2 måneder.

Det er ingen ytterligere formildende omstendigheter. Forsvarerne har riktignok anført subsidiært at det skal trekke i formildende retning at de tiltalte var i en nødvergesituasjon men

overskred grensene, jf. straffeloven § 81 om straffritak, § 80 bokstav d om mildere straffart, og mer generelt straffeloven § 78 bokstav a. Retten mener imidlertid at det ikke er holdepunkter for at det overhode har vært en nødvergesituasjon. Da er det heller ikke grunnlag for å redusere straffen på dette grunnlaget.

Straffen kan passende settes til 11 måneder fengsel for B [redacted] og 10 måneder fengsel for A [redacted].

3. Erstatning og oppreisning til forn. [redacted]

forn. [redacted] har krevd erstatning for økonomisk tap som følge av at han ble utsatt for vold. Det rettslige utgangspunktet er at den som forsettlig eller uaktsomt påfører noen et økonomisk tap, skal dekke dette tapet.

Retten har ovenfor lagt til grunn at de tiltalte påførte forn. [redacted] grov kroppskade ved å utøve vold mot ham. Han hadde på seg ullundertøy og en ytterjakke over uniformen. Jakken er borte og ullundertøyet ble klippet av ham ved ankomst Ullevål sykehus. For de ødelagte klærne har forn. [redacted] fremsatt krav om erstatning for økonomiske tap på 2 595 kroner. I tillegg kommer utgifter til tre konsultasjoner på legevakten og ett legebesøk hos fastlegen, alle relatert til skadene påført i denne straffesaken, totalt 1 084 kroner.

Det er klar sannsynlighetsovervekt for at han hadde på seg slike plagg og at de ble ødelagt som følge av den straffbare handlingen. Han har dokumentert tapet ved å legge frem nypris for plaggene, og kvitteringer fra legekonsultasjonene. Det økonomiske tapet er rimelig og påregnelig.

forn. [redacted] har også fremsatt krav om erstatning for sitt tap av Apple AirPods til 2 990 kroner. Siden tapet verken er nærmere underbygget med kvittering eller lignende, eller direkte relatert til den straffbare handlingen, kan ikke retten se at det er sannsynliggjort.

Forsvarerne har anført at erstatningen i det minste må settes ned på grunn av skadelidtes medvirkning. Retten har ovenfor lagt til grunn at de tiltalte ikke kan høres med at de handlet i nødverge. Da er det heller ikke holdepunkter for at skadelidte skal anses for å ha medvirket til skaden.

forn. [redacted] har også fremsatt krav om oppreisningserstatning etter rettens skjønn. Aktor mente at den passende kunne settes til 80 000 kroner.

Oppreisningserstatning fastsettes ved en bred skjønnsmessig helhetsvurdering. Det følger av rettspraksis at det blant annet legges vekt på «handlingens objektive grovhet, skadevolderens skyld, fornærmedes subjektive opplevelse av krenkelsen og arten og omfanget av de påførte skadevirkninger», jf. HR-2020-1345 avsnitt 28. I utgangspunktet vil de forhold som vektlegges ved straffutmålingen, også være førende for utmåling av oppreisningserstatningen. Samtidig innebærer prinsippet om at skadevolder må ta skadelidte som han er, at resultatet

likevel kan bli ulik. Det er ikke utviklet en normert oppreisningserstatning for disse skadevoldende handlingene.

Basert på dommer vist til ovenfor under straffutmålingen, synes oppreisningsbeløpet å ligge rundt 80 000 kroner. **forn.** hadde vært sykemeldt i en måned etter hendelsen, men var nå i ny jobb. Nå har han sluttet i jobben som vokter og jobber ikke lenger om natten. Han oppgav også at han var plaget av minner, og smerter i ansiktet når det var kaldt. Etter at dette skjedde, har han flyttet. Retten mener dette er nokså gjennomsnittlige plager etter å ha vært utsatt for en grov kroppsskade mot hode og overkropp. Oppreisningserstatningen settes etter dette skjønnsmessig til 80 000 kroner.

Slik faktum ligger an i denne saken, er det etter rettens syn ikke grunn til å differensiere mellom de tiltalte ut fra deres deltakelse i den straffbare handlingen. **A** og **B** er følgelig solidarisk ansvarlige for erstatning og oppreisning, jf. skadeserstatningsloven § 5-3 nr. 1.

A og **B** har påført **forn.** et økonomiske tap på 3 679 kroner som skal erstattes. Oppreisningserstatningen settes passende til 80 000 kroner. Oppfyllelsesfristen for begge krav settes til 2 uker.

4. Saksomkostninger

Ved domfellelse skal tiltalte som hovedregel dømmes til å erstatte staten nødvendige omkostninger ved saken, jf. straffeprosessloven § 436. Omkostningene omfatter eksempelvis lønnskostnader for aktor, salær til forsvarer og bistandsadvokat og utgifter til vitner, tolk og sakkyndig. Utgifter til rettens medlemmer og utgiftene til rettslokalet regnes ikke med, jf. straffeprosessloven § 437 først ledd. I praksis idømmes ikke fulle omkostninger. Saksomkostnader skal ikke ilegges dersom det vil virke svært urimelig, jf. Ot.prp. nr. 45 (1993–1994) side 5, og skal uansett bare ilegges dersom det antas å være mulig å oppnå betaling. Saksomkostnadene skal i så fall avpasses etter tiltaltes økonomiske evne og bare ilegges dersom det er mulig å oppnå betaling, jf. straffeprosessloven § 437 siste ledd.

Aktor har lagt ned påstand om saksomkostninger for begge de tiltalte. Etter rettens syn bør **A** ilegges saksomkostninger.

Ved utmåling av saksomkostninger har retten tatt hensyn til sakens omfang og utgiftene i saken sammenholdt med tiltaltes økonomi og situasjon for øvrig. Selve hovedforhandlingen varte to rettsdag. De tiltalte ble tatt kort tid etter hendelsen og måtte forstå at dette ville få rettslige konsekvenser. Retten har ikke vært i tvil om at de var skyldig. De tiltalte burde derfor forstått at de kunne lettet kostnadene for det offentlige ved å erkjenne straffeskyld. De har en noe under gjennomsnittlig årslønn, noe gjeld og ilegges et erstatningskrav ved denne dommen. Likevel mener retten at de har en viss betalingsevne.

Sakskostnader settes skjønnsmessig til 4 000 – firetusen – kroner for A [REDACTED].

B [REDACTED] økonomiske situasjon er svakere. Han har høyere gjeld, og dessuten forsørgelsesansvar for ektefelle og to mindreårige barn. Erstatningskravene ilagt ved denne dommen antas å være en tilleggsbelastning for familieøkonomien.

Utfra en helhetsvurdering ilegges ikke B [REDACTED] saksomkostninger.

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

1. **A** [redacted], født [redacted] 1999, dømmes for overtredelse av straffeloven § 274 første ledd, jf. § 273, jf. straffeloven § 15 til fengsel i 10 – ti – måneder..

Varetekt kommer til fradrag med 3 – tre – dager, jf. straffeloven § 83.

2. **B** [redacted], født [redacted] 1993, dømmes for overtredelse av straffeloven § 274 første ledd, jf. § 273, jf. straffeloven § 15 til fengsel i 11 – elleve - måneder, jf. straffeloven § 79 bokstav b.

Varetekt kommer til fradrag med 3 – tre – dager, jf. straffeloven § 83.

3. **A** [redacted], født [redacted] 1999, og **B** [redacted], født [redacted] 1993, dømmes i fellesskap til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dommen, å betale [redacted] forn. [redacted] skadeserstatning med 3 679 – tretusen sekshundreogsyttini – kroner.

4. **A** [redacted], født [redacted] 1999, og **B** [redacted], født [redacted] 1993, dømmes i fellesskap til innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dommen, å betale [redacted] forn. [redacted] oppreisningserstatning med 80 000 – åttitusen – kroner.

5. **A** [redacted], født [redacted] 1999, dømmes til innen 2 - to - uker fra dommens forkynnelse å betale saksomkostninger til staten med 4 000 – firetusen – kroner.

6. **B** [redacted], født [redacted] 1993, ilegges ikke saksomkostninger.

Fremmøteforkynning

De domfelte er innkalt til frammøteforkynning i

Sted: Oslo tingrett

Dag: torsdag

Dato: 28.11.2024

Klokkeslett: 10:00

Ankefristen utløper 14 dager senere.

Retten hevet

Ingeborg Olebakken

Fred Reidar Holmtvet

Monica Austad

Dokument i samsvar med original
Anne Grete Kvalvik
Saksbehandler

Til deg som har fått en dom i tingretten

Her får du informasjon om:

1. anke til lagmannsretten
2. ny behandling i tingretten
3. straff og soning

1. Anke til lagmannsretten

Du har rett til å anke en dom fra tingretten til lagmannsretten. Å anke betyr at en annen domstol behandler hele eller deler av saken din på nytt.

Fristen for å anke er to uker

Du må anke dommen innen to uker fra den dagen dommen ble forkynt for deg. Er du pålagt å møte til forkynnelse, starter fristen fra det varslede forkynnelsestidspunktet, selv om du ikke møter.

Hva kan du anke over?

Du kan for eksempel anke hvis du mener at

- det ikke er godt nok bevist at du er skyldig i det du ble dømt for i tingretten
- retten har tolket loven feil
- straffen er for streng
- retten har gjort feil i saksbehandlingen
- andre deler av dommen er feil (erstatning, inndragning, tap av retten til å kjøre bil o.l.)

Kan lagmannsretten nekte å behandle anken?

Lagmannsretten vurderer alle anker, men den kan nekte å gi anken din full behandling hvis den mener det er klart at dommen ikke vil bli endret.

Hvis dommen kun gjelder en bot, inndragning eller tap av retten til å kjøre bil, vil lagmannsretten som regel ikke behandle anken, med mindre det er spesielle grunner for det.

På den andre siden vil lagmannsretten nesten alltid behandle en anke hvis saken gjelder en forbrytelse som kan føre til fengsel i mer enn seks år.

Innhold i anken

Dette må være med i anken:

- hvilken dom du anker over, og om anken gjelder hele dommen eller bare enkelte deler
- hva du anker over, for eksempel:
 - at det ikke er godt nok bevist at du er skyldig i det du ble dømt for i tingretten (beskriv gjerne hva du er uenig med tingretten om)
 - at retten har tolket loven feil (oppgi gjerne hvilke feil)
 - at straffen er for streng
 - at retten har gjort feil i saksbehandlingen (og i så fall hvilke feil)
- om anken gjelder inndragning
- om du krever ny behandling av erstatningskrav
- om du krever ny behandling av andre sivile krav som nevnt i straffeprosessloven § 3

Dette kan også være med i anken:

- nye bevis som du vil legge fram
- hvilket resultat du ønsker

Hvis du krever ny behandling av erstatningskrav eller andre sivile krav nevnt i [straffeprosessloven § 3](#), må du oppgi:

- om anken gjelder hele avgjørelsen
- hvilket resultat du ønsker
- feilene du mener har skjedd
- hvorfor du mener det er gjort feil (både faktiske feil og rettslige feil)
- bevisene du vil føre

Slik anker du

En advokat eller forsvarer kan gi deg råd om du bør anke eller ikke, og hjelpe deg med å skrive anken. Du kan også få hjelp til å skrive anken i tingretten, hos påtalemyndigheten eller av noen som jobber i fengselet. Du må selv underskrive på anken.

- Du kan levere anken skriftlig eller muntlig til tingretten der du fikk dommen.
- Du kan også levere anken til påtalemyndigheten, for eksempel politiet eller statsadvokaten.
- Er du i fengsel, kan du få hjelp av noen som jobber der til å sende inn anken.

Du får oppnevnt forsvarer hvis saken blir behandlet av lagmannsretten

Hvis lagmannsretten bestemmer at den skal behandle anken din, får du oppnevnt en forsvarer. Det er staten som betaler forsvareren, du skal ikke betale. Du kan vanligvis velge hvem du vil ha som forsvarer. Hvis du ønsker en bestemt forsvarer, skriver du det i anken.

2. Ny behandling i tingretten

Er du dømt i en straffesak, men var ikke til stede da saken din ble behandlet? Da kan du be om at saken blir behandlet på nytt. Da må du forklare hvorfor du ikke kunne komme til rettssaken, og hvorfor du ikke meldte fra i tide.

Fristen for å kreve ny behandling er to uker fra du har lest eller hørt dommen.

3. Straff og soning

Når skal du sone?

Når dommen er endelig behandlet (rettskraftig), vil politiet sende den til Kriminalomsorgen, som sender deg innkalling til soning. Dette gjelder alle typer straff.

- Er du dømt til fengsel, får du innkalling minst tre uker før du skal møte fram til soning.
- Hvis du har spesielle ønsker om når du skal sone, må du fortrest mulig ta det opp med Kriminalomsorgen.

Kan du sone hjemme?

Har du fått en ubetinget fengselsstraff på under seks måneder? Da kan du søke om å få sone hjemme med elektronisk kontroll (soning med fotlenke). Hvis du er aktuell for en slik soningsform, vil Kriminalomsorgen sende deg informasjon og søknadsskjema.

Kan du sone på institusjon?

Har du fått en ubetinget fengselsstraff på under ett år? Da kan du søke Kriminalomsorgen om å få sone straffen i en institusjon, som for eksempel gir deg:

- behandling av rusproblemer
- behandling av psykiske lidelser
- spesielle former for omsorg eller attføring

Mer informasjon og søknadsskjema får du hos Kriminalomsorgen.

Hva er betinget fengselsstraff?

Betinget fengselsstraff betyr at soningen er utsatt i en prøvetid. Hvis du ikke gjør noe straffbart i denne prøvetiden, slipper du å sone i fengsel. Hvis du gjør noe straffbart i prøvetiden, kan retten bestemme at du likevel skal sone hele eller deler av fengselsstraffen.

Det kan også være andre vilkår i dommen, som å gjennomføre Narkotikaprogram med domstolskontroll (ND) eller et program mot ruspåvirket kjøring (RK). Her gjelder også det samme: Hvis du bryter vilkårene, kan retten bestemme at du må sone hele eller deler av straffen likevel.

Hva er ungdomsstraff?

Hvis du er dømt til ungdomsstraff, blir saken din sendt til Konfliktrådet. De kaller deg inn til et såkalt stormøte. Her skal dere forsøke å bli enige om hva du må gjøre for å unngå fengselsstraff. Hvis dere ikke blir enige, sendes saken tilbake til domstolen. Da vil retten bestemme om du skal sone hele eller deler av straffen i fengsel.

Hva er samfunnsstraff?

Samfunnsstraff betyr at du skal gjøre samfunnsnyttig tjeneste, delta i et program eller andre tiltak i et bestemt antall timer. Kriminalomsorgen bestemmer når og hvordan straffen skal gjennomføres. Hvis du gjør noe straffbart før du er ferdig med samfunnsstraffen eller bryter andre regler for samfunnsstraffen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel i stedet.

Bot

Hvis du ikke betaler boten innen fristen, kan du få trekk i lønn. Boten kan også bli krevet inn ved hjelp av tvang. Går ikke det, kan du bli innkalt til å sone straffen i fengsel i stedet. Du kan søke Kriminalomsorgens bøteadministrasjon om å få gjøre bøtetjeneste (samfunnsnyttig tjeneste) i stedet for å betale boten.

Mer informasjon

- Mer informasjon om soning, straff og alternativer til fengselsstraff finner du på www.kriminalomsorgen.no.
- Se også straffegjennomføringsloven om de ulike formene for soning. Den finner du på www.lovdata.no.
- Har du andre spørsmål, kan du kontakte fengselet, friomsorgskontoret eller ND-senteret du innkalles til.